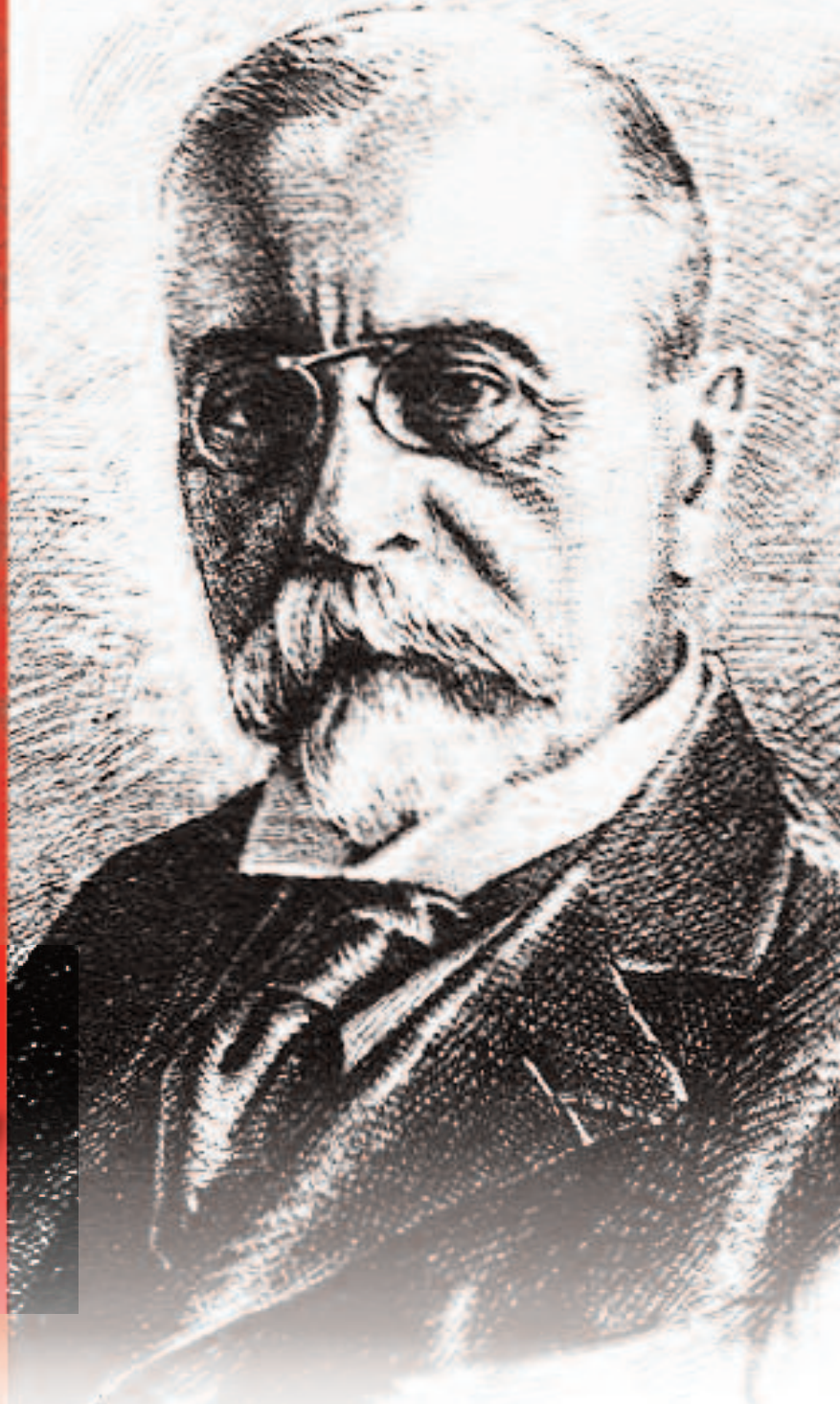

Ročník: 98 | číslo: 43 | 28. října 2018 | Cena: 10 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

100 let
republiky

EDITORIAL

NEBOJTE SE A VĚŘTE

28. říjen je zaznamenán v kalendářích jako Den svobody - obnova české státnosti - vyhlášení samostatného československého státu. Tento den byl spojován s pojmy svoboda, osvobození. Šlo samozřejmě o svobodu z hlediska politického, o osvobození z cizí nadvlády a zřízení samostatného státu. Spolu s tím šla ruku v ruce i otázka náboženská. Postavy tři Janů z české reformace se staly symboly, na prezidentskou vlajku bylo umístěno heslo „Pravda vítězí.“ Tenkrát se zdálo, že nastal vhodný čas českou reformaci, násilně přerušenu, dovršit. Dnes je nám jasné, že to byla iluze a že došlo k osudným omylům. Především pojmy „svoboda“ a „pravda“ se užívaly spíše jako krásné transparenty, než v jejich nejhlubším, biblickém smyslu. Vzpomeňme, co například odkazuje národu J. A. Komenský ve svém Kšaftu: Lásku k čistě pravdě Boží. Touhu po jejím plnějším jasnějším chápání. Péči o rozkvět mateřského jazyka. Lepší a horlivější vzdělávání a výchovu mládeže vlastními učiteli a z vlastních zdrojů. Jsou to úkoly zatím nesplněné a většinou i neplněné. Mnohé biblické texty ukazují, že svoboda politická není ještě zárukou svobody duchovní. Ukazují, v čem je pravá svoboda, která je nerozlučně spjata s pravdou. Ne s jakoukoliv pravdou. U Ježíše Krista poznáváme, že je to pravda, která vysvobozuje z bludů, lží a polopravd, ze strachu o život, o kariéru atd. Lidé se dnes tváří jako úžasné svobodní, ale přitom otročí: sobě, svým dětem, majetku... Nechávací se ovládat povrchní kulturou, nadřizenými, touhou po kariéře, snahou proplout všude bez konfliktů a komplikací.

Je tu ještě naděje? Je. Nebojme se a věřme! Poznání Boží pravdy nás může vysvobodit z falešných závislostí. A čím více bude v našem národě těch, kteří se stali svobodnými poznáním této pravdy, tím více bude i skutečné svobody. -czka

Týdeník Církve československé husitské. Vydává:

Ústřední rada Církve československé husitské,
Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.

Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová,
redaktoři: Mgr. Jan Zítka, Mgr. Ervín Kukuczka,
Milan Udržal, grafik.

Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčířiková.

Tel. redakce: 220 398 107; e-mail:

cesky.zapas@cesh.cz Tisk: Grafotechna.

Distribuce a reklamace: ADLEX, spol. s r. o.,
Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy
a krácení příspěvků.

Předplatné: Mgr. Jitka Wendlíková, tel.: 220 398 117,
e-mail: prodejna.blahoslav@cesh.cz

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

28. říjen v Hradci Králové

28. říjen má v Královéhradecké diecézi ČČSH silnou tradici. Slavnostní bohoslužby se v tento den ve Sboru kněze Ambrože v Hradci Králové konají pravidelně bez přerušení od začátku 90. let. Právě proto, a také v návaznosti na město Hradec Králové - salon republiky, byla královéhradecká diecéze i v letošním roce vybrána za místo, kde se bude výročí republiky připomínat celocírkevně.

Srdečně vás tedy zveme na slavnostní bohoslužby a následný celodenní program, který v rámci projektu ČČSH a Česká republika - století společné tradice pro vás připravuje královéhradecká diecéze spolu s náboženskou obcí a AMBROU - střediskem Husitské diakonie. Bohoslužbu povede farářka Františka Klásková a královéhradecký biskup Pavel Pechanec, káže patriarcha Tomáš Butta. A protože bohoslužba bude přenášena Českým rozhlasem (na stanici ČRo 3 Vltava), začíná v obvyklý vysílací čas v 9 hodin. Následovat bude představení Divadla jednoho herce René Josefa, který založení republiky připomene ve hře Z deníku pradědečka. Po malém občerstvení budeme moci vyslechnout přednášku historika Romana Pazderského na téma T. G. Masaryk - filosof, který založil stát. Při té příležitosti bude představena výstava Rok 1918 osmnáctiletými očima.

V letošním roce vyšla malá sbírka básní faráře Václava Žďárského nazvaná Boží ZOO. A tak budete mít příležitost se setkat s autorem, který rád o knize, psaní a o životě vypráví. Máme radost, že ani hudba nepřijde zkrátka, pozvání přijala Jitka Šuranská, držitelka tří Andělů za world music, všestranná houslistka a zpěvačka, v doprovodu Petra Uviry, skvělého kytaristy známého nejen z opavské kapely Ladě.

Před sto lety se na mnoha místech republiky vysazovaly lípy. Po koncertě na závěr dne nás čeká v rámci projektu Staleté kořeny vysazení LÍPY STOLETÍ, a to v blízkých sadech architekta Lisky. Rádi vás tedy zveme k občerstvení ducha do Sboru kněze Ambrože v Hradci Králové dne 28. října. Na vaše děti nebo vnoučata bude také pamatováno, po celý den pro ně bude připraven program.

Jana Pechancová

Výprava do Budějovic
na setkání mládeže ČČSH

Dne 28. září jsme se já, Lucie Krajčířiková, parta kamarádů a mamka vydali z Prahy do Českých Budějovic na setkání mládeže naší církve. Bylo mi řečeno, že krom plzeňské diecéze byla naše výprava nejpočetnější, za což může nejspíš i to, že v tomto složení jezdíme i na letní tábor v Borovnici.

Počasí se letos obzvláště vydařilo a umožnilo nám užít si hned po příjezdu plánovaný piknik v parku na náměstí před kostelem, který nás již s otevřenou náručí čekal. Ve sboru jsme si vychutnali divadelní představení Vítí Marčíka Robinson Crusoe. Bylo to sice divadlo jednoho herce, ten však postupně „zaměstnal“ polovinu publika. Někteří z nás smíchy skoro vyváděli z lavic. Ná sledoval rychlý přesun do tělocvičny místní školy na workshop, kde jsme měli možnost vyrobit si zdravé sandály. Pro hojnou

účast a tím pádem nedostatek materiálu i času to nakonec zvládl dokončit málokdo, ale bylo to zajímavé a myslím, že se mi to někdy v budoucnu bude hodit.

Tím ovšem program toho dne nekončil – následovala seznamovací hra speed dating, při které jsme si pár minut s někým povídali, potom se posunuli k dalšímu člověku, zase si povídali a zase se posunuli – takže jsme během krátké doby mohli blíž poznat spoustu lidí. Za všechno, co nás ten den pěkného potkalo, jsme mohli poděkovat na společné večerní modlitbě, při které nás jako vždy provázela skvělá kapela. Potom už jsme se rozešli na místa ubytování. Nebylo to v jedné budově, ale všude možné, až mi přišlo, že setkání mládeže obsadilo celé Budějovice. Nám Pražákům byla přidělena modlitebna, půjčená

od evangelické církve, kde jsme spali přímo mezi lavicemi. Jestli vám tento den připadal nabitý, pak by vás sobota překvapila ještě víc. Především zde bylo opravdu hodně možností, jak den strávit. Hned po ranní modlitbě bylo na výběr tolik zajímavých přednášek a workshopů, že člověka až mrzelo, že se navzájem překrývaly, a někdy jste si připadali jak v Sopihiině volbě. Ať už se jednalo o bibliolog, besedu s křesťanskými politiky, ekologickou přednášku, výuku židovských tanců, vyprávění psychologa, zaměřeného na krizové situace a katastrofy; žádná možnost nezklamala. Po obědě jsme se rozdělili na dva tábory. Jedni odjeli na výlet, druzí za dobrodružstvím – zahrát si měst-

skou hru. Ohlasy na ni byly kladné, delegace Praha se ale zúčastnila výletu do Borovan, kde jsme si prohlédli bývalý klášter, ochutnali borůvkové víno a prošli si středisko Nazaret, které zaměstnává hendikepované v keramické a textilní dílně. Po návratu a skvělé pizze jsme se přesunuli do našeho dočasného domova k evangelíkům na večerní modlitby a poté už na nás v našem sboru čekala skupina Lévi s báječným a energickým koncertem. Pro ty, kterým se ještě nechtělo jít spát, byla stejně jako v pátek otevřena „Kavárna u kříže“ s vynikajícími koktejly a jiným občerstvením.

Neděle již byla hlavně o loučení. Bohoslužbou jsme se rozloučili s kostelem, obědem, úklidem a balením pak s celými Budějovicemi a nakonec i navzájem. Tuto chvíli stesku jsme zvětšili společnou fotografií a pak už nezbyvalo než jen mávání kapesníčkem z přeplněného vlaku na cestě do naší domoviny. Příští rok budeme hostiteli my a už se na to moc těšíme.

Lucie Krajčřířková

Země česká, domov můj

To není jen citace z české hymny, ale i název nového představení, které vzniká v divadle Mana. Tato scéna, nacházející se v prostorách Husova sboru v pražských Vršovicích, se profiluje jako divadlo lokální, mírně konzervativní, které se snaží hledat opěrné body v hodnotách, které jsou neměnné po staletí, v hodnotách, které nepodléhají módě, politické situaci nebo momentálním mediálními tlakům. Jednou z těchto hodnot je láska k vlastní zemi, k domovu, ke kořenům. Hra „Země česká, domov můj“ bude mít premiéru v prosinci.

Jejími hlavními tématy se staly osudy varhaníka místního sboru, Františka Nováka, jehož vzpomínkami je inscenace volně inspirována. František Novák se narodil v chudé řemeslnické rodině na Malé Straně, kde také absolvoval první školní léta. Na Malostranském náměstí se při svých hrách a lumpárnách potkával i s Jeníčkem, jehož otcem nebyl nikdo menší než T. G. Masaryk. Vstřebával myšlenky českého obrození a začal se jako student účastnit vlasteneckého života. Přesto, že vyšel ze skromných poměrů, podařilo se mu vystudovat a stát se učitelem. Jeho život však nebyl zalit jen sluncem. Záhy po dokončení studií se oženil se svou milovanou Marií. Tento vztah mu přinesl velké rozčarování. V okamžiku, kdy se jeho rodinný život začal komplikovat, přišel rok 1914 a s ním povinnost narukovat na východní frontu. Hrůzy, které zde zažil, ho na čas zbavily víry. Když však v ruském zajetí objevil možnost zúčastnit se boje proti Rakousku, dostal jeho život nový směr. Postupně se propracoval až do nově vznikající československé armády a zúčastnil se jejích vítězných bojů u Bachmače a u Rjazaně. Úspěchy naší armády ho, stejně jako jeho spolu bojovníky, naplnily hrđostí na vlastní zemi a její syny, a pomohly mu překonat veliké obtíže, které s sebou přinášela cesta z Ruska. Tu zkomplikovala bolševická revoluce a rozhodnutí Lenina a Trockého buď československou armádu zneužít pro svoje cíle, anebo ji zničit. Na pustých pláních Sibiře František znovu našel ztracenou víru a z ní čerpal sílu vydržet sibiřskou anabázi, ale i návrat domů, který nebyl takový, jak si jej představoval. Hrdinové z ruských legií nebyli zdaleka všemi přijati tak, jak by si zasloužili. K bolestnému rozuzlení dospěl

i osobní život. Když se mu konečně podařilo zakormidlovat do poklidných vod, přišla nová rána – fašismus, mnichovská zrada a zničení všeho, oč naši předváleční vlastenci usilovali. Víra v Boha a moudrost, která byla odměnou za všechny strasti, mu umožnila najít dostatek duševní síly, aby předával jako učitel naději dalším generacím. Svě životní poslání viděl i v tom, že poskytne svědectví o dějinných zvratech, jichž byl svědkem, ve formě vzpomínkové knihy. Ta posloužila jako základ pro původní divadelní scénář. Vedení divadla se podařilo pro tento projekt získat skutečně skvělý tým. Režisérem inscenace je Pavel Khek, umělec, jehož doménou jsou náměty z české literatury a českých dějin. Roli Františka hrají dva herci: J. Hofman a starší verzi postavy M. Kačmarčík. V dalších rolích uvidíte M. Málkovou a V. Udatného.

První české uvedení hry se ve Vršovickém divadle Mana uskuteční 19. prosince.

Věra Mašková,
umělecká šéfká
divadla Mana a autorka hry

Kostel sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí

pondělí 29. 10. 2018, 20.00
CAMERATA PRAGENSIS ORCHESTRA
Aleš Bárta – varhany
J. S. BACH, G. F. HÄNDEL, A. VIVALDI, W. A. MOZART

úterý 30. 10. 2018, 17.00
SAINT NICHOLAS CHAMBER SOLOISTS
Michal Hanzal – varhany
Martina Bauerová – soprán
František Bílek – trubka
J. S. BACH, G. F. HÄNDEL, A. VIVALDI, C. SAINT-SAËNS

středa 31. 10. 2018, 17.00
Marie Šestáková – varhany
Zuzana Kopřivová – soprán
J. S. BACH, A. VIVALDI, W. A. MOZART, G. CACCINI, C. FRANCK

středa 31. 10. 2018, 20.00
VIVALDI ORCHESTRA PRAGA
Václav Návrat – barokní housle
Yvona Škvárová – mezzosoprán
W. A. MOZART, A. DVOŘÁK, A. VIVALDI, G. F. HÄNDEL

čtvrtek 1. 11. 2018, 17.00
František Štátný – varhany
Miroslav Laštovka – trubka
J. S. BACH, J. PACHELBEL, D. BUXTEHUDE, C. FRANCK

čtvrtek 1. 11. 2018, 20.00
RADIO SYMPHONY COLLEGIUM
Marek Zvolánek – trubka
A. DVOŘÁK, M. RAVEL, W. A. MOZART, A. VIVALDI

sobota 3. 11. 2018, 17.00
Zuzana Němečková – varhany
Věra Likérová – soprán
G. CACCINI, J. S. BACH, A. VIVALDI, W. A. MOZART

sobota 3. 11. 2018, 20.00
VIVALDI ORCHESTRA PRAGA
Václav Návrat – barokní housle
A. VIVALDI, W. A. MOZART, A. DVOŘÁK

neděle 4. 11. 2018, 17.00
PRAGUE MOZART TRIO
Štefan Britvík – klarinet
Miloš Bydžovský – klarinet
Petr Němeček – fagot
Yvona Škvárová – mezzosoprán
W. A. MOZART, G. F. HÄNDEL, A. VIVALDI, L. VAN BEETHOVEN

neděle 4. 11. 2018, 20.00
PRAGUE BRASS ENSEMBLE
From Baroque to Jazz
Michaela Káčerková – varhany
J. S. BACH, A. DVOŘÁK, F. MENDELSSOHN-BARTHOLDY, G. GERSHWIN

Změna programu vyhrazena.

NAD PÍSMEM

Nenávist stále živá

Jan 15, 17-25

Slovo, které v tomto úryvku z Ježíšovy řeči k učedníkům zní nejčastěji, je nenávist, resp. nenávidět. Nevyskytuje se v evangeliích často a určitě je zvláštní, když je takto zdůrazníme právě teď, když vzpomínáme stoletého výročí vzniku Československé republiky. Jenomže tohle kulaté výročí dnes vyznívá poněkud rozpačitě, a to zdaleka ne pouze proto, že Československá republika už dávno jako celek neexistuje.

Když Ježíš hovoří o nenávisti, tak k ní pochopitelně nenabádá, nepodněcuje, ale upozorňuje na její přítomnost a varuje před ní. Sám už vícekrát na sobě nenávist druhých pocítil a ví, že tato nenávist se přenesla i na jeho učedníky. „Vězte, že svět mě nenáviděl dříve než vás.“ Nenávist ze strany lidí tohoto světa, především ze strany mocných, ho pronásledovala prakticky od narození a vše trvá dosud.

„Historie se neopakuje, ale mnohokrát se rýmuje,“ řekl Mark Twain. Žel, mezi ty „rýmy“ patří velmi často právě ta nenávist.

Otázka, která se přirozeně hned ozve, je proč. Proč tenkrát nenáviděli Ježíše, proč pronásledovali a zabíjeli jeho učedníky a následovníky, proč se dodnes nenávist obrací nejvíce proti takovým, kteří o ni neusilují, naopak se snaží, aby nebyla, snaží se odstraňovat, anebo alespoň zmírňovat všudypřítomné zlo. Vždyť to, s čím Ježíš přicházel, co kázal, učil a o co celou svojí bytostí usiloval, byla láska. Takže to všechno nemá logiku.

Má a nemá. Záleží, z jakého úhlu se na to podíváme. „Vždyť největším zločinem je hlásati lásku,“ zpíval Karel Kryl. Takže logiku to má. Sice zvrácenou, ale jak vidno, jsou lidé, kteří v tom logiku nacházejí. Ale proč tomu tak je, proč se to stále znovu a znovu v dějinách opakuje, anebo, slovy M. Twaina, přinejmenším „rýmuje“? Vždyť je to proti zdravému rozumu, vždyť si tím my lidé jen zúrodňujeme půdu pro další nové a nové trápení, bolesti a utrpení.

Příčin bude pravděpodobně celá řada, ale já mám pocit, že mimo jiné to v podstatě je o tom, čemu se říká nastavené zrcadlo.

Pravda je, že Ježíš nastavil laťku nesmírně vysoko, stačí si jen přečíst Kázání na hoře. Jenomže on tím postavil lidem před oči ideál: takto by měla vypadat bytost stvořená k obrazu Božimu. Ovšem takováto bytost byla v celých lidských dějinách pouze jediná – Ježíš sám. Jedině on dokázal tento ideál v tomto světě realizovat – a zaplatil za to vysokou cenu. A právě tím se dostáváme k tomu „nastavenému zrcadlu“. Každý člověk je tvář v tvář Ježíši konfrontován sám se sebou, se svým chováním, myšlením, nitrem, se svým životem jako takovým. Je nucen poměřovat sebe sama s mravní dokonalostí. A ať chce nebo nechce, ozve se špatné svědomí.

Na takové střetnutí jsou dvě možné reakce. Tou první je poznání vlastní pokleslosti a snaha něco s tím udělat. Všichni bez rozdílu nejsme ve srovnání s Ježíšem nic jiného, než „nesolventní dlužníci“.

A pak existuje druhý model: nenávist vůči této dokonalosti – zavržení této výzvy. Jenom to, že někdo takový existuje a že si vůbec dovolu nám naznačit, že s námi není něco v pořádku a tím nás obvinít (ve skutečnosti nás neobviňuje on, ale naše špatné svědomí), jako reakci vyvolá nenávist. Nikoli zamyšlení nad sebou, ale nenávist vůči té výzvě, která si dovolila přijít nám na oči. „Svět mě nenávidí, protože ho usvědčuji z jeho zlých skutků,“ říká Ježíš na jiném místě. (J 7,7)

Takhle to bylo za dob Ježíšových, proto ho ukřižovali, proto pronásledovali a zabíjeli jeho následovníky, proto i sama církev po celá staletí pronásledovala ty, kteří ukazovali na její selhávání. A proto je taková nenávist živá stále, až po naše časy. Žel, tento druhý model

bývá mnohem hojnější než ten první, průšvihem největším ale je, ocitnou-li se lháři, podvodníci a zloději, sami překypující nenávistí, v čele národa. Tato náhaza pak začne bujet jako mor. Lidé zakomplexovaní, neschopní, neochotní převzít odpovědnost za vlastní život, tím pádem sami naplnění zlobou a nenávistí, tímto dostanou do ruky mocnou zbraň, najednou mají alibi: sami představitelé státu povýšili lež, podvádění a nenávist na něco, co je normální a přípustné. Ne, neobával bych se, že takových, kteří to schvalují a okamžitě se chopí šance, je většina, věřím, že je tomu naopak. Jenže právě tito se nejhlasitěji ozývají. Nenávist bývá vždycky hodně hlasitá. Tohle je tedy důvod, proč na začátku říkám, že naše kulaté výročí vyznívá poněkud rozpačitě. Když se obrácíme k ideálům našeho prvního prezidenta, měl by to být pro nás vážný závazek. „Ježíš, ne Caesar,“ bylo jedno z Masarykových životních hesel. Jenže dnes je obráceno, obávám se, že chvílemi tam dokonce místo Caesara stojí Nero. „Jestliže pronásledovali mne, i vás budou pronásledovat,“ upozorňuje Ježíš své učedníky. Je třeba s tím počítat, ale není přípustné se tomu poddat a zápas vzdát. Byl by to propad do temnoty pro celý národ.

Miroslav Kubíček

Bože, tys poslal na tento svět svého Syna,
aby byl pro nás výzvou k obrácení, k životu v pravdě.
Prosíme tě za tento svět,
který tuto výzvu neustále zatvrzele odmítá
a raději se přiklání k nenávisti a zlu.
Pomoz nám, abychom v tomto zápase neklesali,
ale vždycky stáli pevně za tvou Pravdou,
která nám byla svěřena. Amen

DVACÁTÁ TŘETÍ NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Namísto otců budeš mít syny, učiníš je velmoži po celé zemi. Tvé jméno budou připomínat po všechna pokolení; proto ti národy budou vzdávat chválu navěky a navždy. (Ž 105,1)

První čtení: Izajáš 28,14-16

Tužby za vlast:

2. Za mír všech národů, za svornou práci všech církví i všech lidí dobré vůle, za pokoj, spravedlnost a svornost v naší vlasti, za sbratření všeho lidstva, modleme se k Hospodinu.

3. Aby obyvatele vlasti naší nezkaleným mírem a požehnáním obdarovával, modleme se k Hospodinu.

4. Aby prezidentu našemu a všem, kdo nesou odpovědnost za řízení věcí veřejných, požehnal a při správě státu a společnosti svou moudrostí je provázel, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem: *Dobry Bože, tvoji proroci i apoštolové, zvláště Šimon Zélóta, hrotili za svobodu tvého lidu. Prosíme tě, abychom i my s opravdovou zbožností hlásali evangelium svobody, ke kterému nás povolává tvůj Syn! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.*

Druhé čtení: Efezským 2,19-22

Evangelium: Jan 15,17-27

Verš k obětování: Žalm 19,8a

Verš k požehnání: Jan 14,23

Modlitba k požehnání: *Panovníku Hospodine, děkujeme za tvé slovo a svátosti, které nás osvobozují a vedou k pravému životu. Zachovej v nás ducha svobody a lásky! Prosíme o to. Amen.*

Vhodné písně: 17, 24, 81, 161, 162, 164, 165, 184

POSELSTVÍ GENERÁLNÍ SYNODY DUCHOVNÍCH CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ HUSITSKÉ
KE STOLETÉMU VÝROČÍ ZALOŽENÍ REPUBLIKY
1918 - 2018

„Chvalte Hospodina, všichni národové, a vzdej mu chválu, lid všech zemí“ (Ř 15,11).

Biblické slovo o zvěstování národům

1. Ježíš Nazaretský povolal společenství svých apoštolů a prvních učedníků k zvěstování evangelia nejen jednotlivcům, nýbrž i celým národům. „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všecko, co jsem vám přikázal“ (Mt 28,19-20a). V návaznosti na jejich činy jsme i my ve jménu Ježíše Krista vysláni „zvěstovat pokání na odpuštění hříchů všem národům“ (L 24,47), zejména pak národu, který je našim domovem.

Vztah CČSH ke státu

2. Naše společenství má ke svému státu mimořádný vztah, neboť vznik svobodného Československa 28. října 1918 umožnil vznik svobodné Církve československé (husitské) dne 8. ledna 1920. Nová církev od svého počátku usilovala o to, aby se křesťanský základ historické české státnosti projevil i v nově vzniklém demokratickém státním útvaru. Toto její přesvědčení se v první řadě opíralo o ideový odkaz husitství, který byl T. G. Masarykem interpretován jako impuls k zápasu za státní i národní samostatnost v demokratické formě. V duchu katolického modernismu porozuměla ideji demokracie v novém státě jako ochraně proti zbožštění osob i společnosti ve smyslu Masarykova hesla „Ježíš, ne César!“. Ideu svobody svědomí a náboženského přesvědčení pojala jako základní princip důstojnosti a svébytnosti každé osoby. Tímto principem, vycházejícím z hodnoty každého člověka před Bohem, by se měly řídit nejen náboženská společenství a církevní organizace, ale i světský stát.

Národní křesťanské tradice a duchovní autority

3. Identitu svobodné a demokratické společnosti posilovala a upevňovala Církev československá husitská od svých prvopočátků navazováním na národní křesťanské tradice vnímané ze zorného úhlu zbožnosti české reformace. Tento pohled byl zakladatelům církve, ovlivněným katolickým modernismem, zprostředkován českým národním obrozením. Kairos (biblický výraz pro "čas příhodný") národních křesťanských tradic tak spatřovala nová církev nejen v působení slovanských apoštolů Cyrila a Metoděje a v prosazování a upevňování křesťanských hodnot knížetem Václavem a biskupem Vojtěchem, ale i v reformačním díle Jana Husa, který svou mučednickou smrtí v Kostnici vtělil do charakteru národa význam Kristovy oběti, v činech českých reformátorů a v aktivitách bratrského biskupa a učitele národů Jana Amose Komenského. Jeho prorockví „vláda věcí Tvých vrátí se Ti opět v ruce Tvé“ církev nevnímala pouze v rovině vzniku svobodné demokratické republiky, nýbrž i v rovině obnovy svobodného duchovního života křesťanů.

Působení církve ve společnosti - dějinný pohled

4. Od počátku sobě Církev československá husitská porozuměla jako sboru Páně, který je ustanoven na základě evangelia Kristova (Provolání Národu československému! z 10. ledna 1920) a pochopila, že obsah evangelia se sice nemění, ale jeho zvěstování jedinci i národu může nabývat různých podob. V době vzniku Československa přijala svůj úkol zvěstování a služby společnosti v podobě zprostředkování pokladu tradičního bohoslužebného života v českém jazyce, v rozsáhlé sociální, charitativní a kulturní činnosti a v obnově mezilidských vztahů. V období totalitních režimů byla proniknuta biblickou reformou a duchovní obnovou a ve svých náboženských obcích vytvořila jedinečné místo pro setkání s Ježíšem Kristem, obnovitelem mezilidské důvěry, lásky a odvahy. Díky tomu, že Církev československá husitská spolu s dalšími křesťanskými církvemi ve svých společenstvích zachovala ostrovy svobodného myšlení a prostory pro lidské sdílení jako alternativu proti totalitním ideologiím, pomáhala stabilizovat obnovovanou demokracii v 90. letech 20. století.

Současná církev a její úkoly vzhledem ke společnosti

5. U příležitosti vzácného stoletého výročí založení republiky vyznáváme, že chceme i nadále obnovovat duchovní život a mezilidské vztahy v naší společnosti zvěstováním evangelia. Jsme stavěni před nové úkoly, které krystalizují v problémech současného světa. Ve světě, který je ohrožován různými formami útlaku a sympatiemi k totalitnímu řízení společnosti, budeme nadále udržovat vědomí křesťanských základů demokracie a rovnosti před Bohem. Budeme vystupovat jako obhájci svobody myšlení, veřejného projevu, rodiny a dalších křesťanských hodnot, kterým rozumíme jako základům zdravého a bezpečného státu a jako bariéry proti rozředění mravních principů v současné společnosti. V duchu evangelia Ježíše Krista se hodláme zastávat práv marginalizovaných skupin, zejména dětí bez rodičů, lidí bez domova, seniorů a cizinců, kteří v naší zemi hledají útočiště před různými formami útlaku a strádání. S úctou k důstojnosti člověka budeme vystupovat proti všem formám náboženského násilí i proti takovým ideologiím, které relativizují etická pravidla soužití jednotlivců i skupin. Zvláště pak chceme nabízet alternativu k individualistickému odcizování a rozdělování společnosti obnovou funkčnosti života v komunitách přijímajících duchovní základy spolulidství, jež si biblicky připomínáme Ježíšovým dvojpříkazem lásky: „Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí“ a „miluj svého bližního jako sám sebe“ (L 10,27).

Přání a požehnání

6. Svým milovaným domovinám, České i Slovenské republice, i jejich novodobé existenci ve sjednocené Evropě, přejeme ze srdce zdar a vyprošujeme pro ně a své spoluobčany požehnání, ochranu a vedení od našeho nebeského Otce.

Text schválený generální synodou duchovních CČSH dne 8. října 2018.

Úvaha k 100. výročí vzniku našeho novodobého státu

Náš život prožívaný v přítomnosti není odtržený od událostí, které se odehrály v minulosti. Naše přítomnost svým způsobem z minulosti vyrůstá. Historická výročí napomáhají k ožívování a udržování paměti národa a společnosti. Vybízí k tomu, abychom nejen uchovávali v paměti konkrétní události a osobnosti, ale snažili se jim porozumět, a to jak z hlediska od nás již vzdáleného dějinného kontextu, ale i z úhlu naší živé přítomnosti. Pochopit hlouběji historická údobí národa, společnosti, státu a s nimi spojené osobnosti znamená do značné míry pochopit sebe sama v přítomnosti a ve vztahu k výzám budoucnosti.

DVA PRVNÍ PREZIDENTI

S naším novodobým státem a jeho vznikem před 100 lety jsou spojeni zcela jedinečným způsobem dva první prezidenti Tomáš Garrigue Masaryk a Edvard Beneš. Oba dva vyšli ze skromných venkovských poměrů. Masaryk narozený v roce 1850 pocházel z Hodonína na jižní Moravě a Beneš narozený v roce 1884 z Kozlan v západních Čechách. Vlastním vytrvalým úsilím a intenzivním studiem se vypracovali v intelektuální osobnosti s širokým evropským a světovým rozhledem. Oba se angažovali v politice a sehráli zásadní diplomatickou roli při vzniku samostatného demokratického státu po první světové válce.

Když umírá Masaryk v roce 1937 v Lánech, je samostatný stát i Evropa ohrožována ideologií nacismu. Když umírá prezident Beneš v roce 1948 v Sezimově Ústí, moci se v naší zemi ujímá komunistická totalita.

Oba byli bytostnými demokraty. Určitý rozdíl bývá spatřován v tom, že Masaryk vycházel z pojetí humanitní demokracie, oproti tomu Beneš se přikláněl k demokracii socializující. Masaryk spatřoval zdroje humanity a demokracie v české náboženské reformaci, zatímco Benešovo chápání demokracie mělo východisko ve francouzské revoluci, jak na to upozorňuje i francouzský historik Antoine Mares. Teolog Církve československé František M. Hník, působící za války v exilu, napsal knihu o Benešově pojetí demokracie (vyšla v roce 1946).

Masaryk byl ve svém politickém zaměření orientován na západní velmoci a viděl v nich pro Československo i Evropu potřebnou politickou oporu. Beneš se po Mnichovu, který byl zlomem a traumatem, a v čase 2. světové války politicky soustředil nejen na západ, ale i na Sovětský svaz. Jeho vizí bylo, že znovu obnovené Československo po vítězství nad nacismem bude mostem mezi východem a západem. To se v době poválečné rozdělené Evropy nemohlo uskutečnit. Samostatná demokratická republika, která se nejprve rozpadla pod tlakem nacismu, podruhé zanikla pod mocí komunismu. Prezident Masaryk zakoušel po všech politických zápasech vítězství a rozvíjení demokratického státu, který se vyznačoval pozoruhodným kulturním vzestupem. Prezident Beneš prožíval naproti tomu tragické politické prohry. Takovou tragickou prohrą byl rok 1938. Znovu se po okupaci Československa Beneš v exilu nasazuje za osvobození Československa a znovu se po skončení druhé světové války stává prezidentem osvobozené vlasti. Ale přichází další prohra – rok 1948. Ani on se však nechtěl podpisem nové ústavy zřici zásad demokracie a svobody, i když se nacházel v těžkých situacích nátlaku, opuštěn mnohými a v nemoci, jak zdokumentoval závěr života prezidenta Beneše historik Karel Kaplan v publikaci „Poslední rok prezidenta“ (1993).

Při četbě životopisu prezidenta T. G. Masaryka, jak jej zachytil například francouzský historik Alain Soubigou (2004), i životního dramatu E. Beneše mezi Hitlerem a Stalinem, jak nazval svou knihu o něm jiný francouzský historik Antoine Mares (2016), si můžeme uvědomovat, že hodnoty humanity, demokracie a svobody nejsou ničím samozřejmým, ale jsou spojeny s jejich celoživotním rozhodováním a obtížným zápasem. Tyto hodnoty položili jako základní ideové kameny našeho novodobého státu oba dva naši první prezidenti.

HODNOTY SPJATÉ S DOBOU PRVNÍ REPUBLIKY

Období první republiky se i přes všechny politické složitosti a krize vyznačovalo právě hodnotami humanity, demokracie a náboženské svobody. Filozofie humanity byla ideovým motivem a pozadím novodobého státu. Podle této Masarykovy filosofie má každý člověk svoji důstojnost a hodnotu jako jedinečná osobnost, která má vztah k věčnosti. Není tedy východiskem republiky dravý individualismus bezbřehého liberalismu, ale ani socialismus, kdy se člověk ztrácí v anonymní společnosti – v masách. Základem Masarykovy filosofie humanity je lidská osobnost ve své důstojnosti a odpovědné svobodě ve vztahu k Bohu a k bližním.

Masaryk chápal dějiny jako zápas demokracie s autoritativními režimy. V prostoru středovýchodní Evropy, kde dosud nic takového nebylo, po první světové válce vznikl a utvářel se demokratický stát podle západního typu. Československo se stalo určitým ostrovem demokracie v předválečné Evropě. Přišla však jiná doba, kdy byly Masarykovy ideály a hodnoty lidskosti a demokracie v naší vlasti na dlouhou dobu potlačovány totalitními režimy. Dokonce byly vyslovovány pochybnosti o správnosti Masarykových názorů. Dějiny přesto daly Masarykovi za pravdu, neboť postup demokracie v Evropě se nedal zadržet, i když totalitní režimy poznamenaly naši zemi a jsou trvalým varováním.

První republika přinesla našemu národu dar politické svobody a současně možnost neobyčejného rozvíjení náboženské svobody. V lednu roku 1920 vznikla Církev československá (husitská) z radikálního reformního hnutí, navazující na českou reformaci. Církev a náboženské společnosti mohly v době první republiky svobodně rozvíjet svoji činnost. Viditelným dokladem toho jsou i četné novodobé stavby kostelů meziválečné architektury, mezi kterými zaujímají významné místo i sbory naší církve.

Hodnoty, jakými jsou filosofie humanity, demokracie a náboženská svoboda, spočívají v základech před sto lety vzniklého našeho státu. Současně jsou i měřítkem české státnosti a společnosti v naší přítomnosti.

Tomáš Butta
patriarcha

Ovšem člověk je všude člověk. - A já ctím člověka bratra v každém člověku jakékoli národnosti, ale můj vlastní národ musí mi být nejmilejší, a poněvadž není možno, aby člověk jeden pro celý svět účinkoval, musí vždy začnout od svého nejbližšího, od své rodiny, od obce, od celé země, a pak teprv přijde do všeobecného světa; - a kdo nemiluje svého, nemiluje i cizího, kdo nectí svou národnost, nezná ctít i jinou.

Božena Němcová v dopise synu Karlovi (1856)

2. Taizé - cíl mladých poutníků

Poutníků, kteří se vydávali na čas do Taizé, bylo stále víc, zvláště od šedesátých let, kdy už jich byly tisíce. Byli to především mladí lidé z Německa, Francie a dalších evropských zemí, po čase však i z jiných kontinentů. Malý románský kostelík ve vesničce brzy přestal stačit. Proto mládež z Německa nedaleko postavila chrám Smíření. Ani ten však za pár let nestačil – bratři zbořili jeho zadní zed a kostel rozšířili nejprve pomocí stanů a později jednoduchými dřevěnými chrámovými předstěnami. Postupně začali pro poutníky budovat jednoduché ubytovny, i když v létě jich většina přespává ve vlastních stanech. V devadesátých letech se k poutníkům přidávají i stovky mladých lidí ze střední a východní Evropy, kteří již konečně mohou svobodně vycestovat do ciziny.

Přicházejí se do Taizé modlit, hledat Boha.

Jak řekl bratr Roger: „Nechceme jim být duchovními vůdci, ale lidmi, kteří naslouchají. Chceme jim naslouchat takovým způsobem, aby každý mohl nejen vyjádřit vlastní hranice a zranění, ale též objevit své dary, a především zakusit život ve společenství s Bohem Otcem, Ježíšem Kristem a Duchem svatým.“

V dnešní době se v Taizé především v letních měsících schází najednou až 5-6 tisíc lidí. Bratři však současně už od sedmdesátých let organizují velká evropská setkání mládeže i mimo Francii – vždy na přelomu kalendářního roku se tisíce mladých setkají v jednom z velkých evropských měst. Letos, od 28. 12. do 1. 1. 2019 to bude ve španělském Madridu. Menší setkání, takzvané Dny důvěry, se však konají několikrát do roka v mnoha zemích. JK

Legiovlak 2018

Asi víte, že při vzniku našeho samostatného státu sehrály velmi důležitou roli československé legie. Legionáři byli stateční čeští a slovenští vojáci, kteří v Rusku, Francii a Itálii odmítli bojovat v rakousko-uherské armádě a vytvořili vlastní vojenské jednotky, bojující za naši samostatnost na straně země Dohody, čímž riskovali smrt nejen v boji, ale v případě zajetí i jako trest za vlastizradu. Československá obec legionařská připravila pro letošní rok projekt Legiovlak 2018, který vám přiblíží život našich legionářů v Rusku. Vlak je věrnou kopií jednoho z legionařských vlaků, které v letech 1918-1920 po Transsibiřské magistrále převážely legionáře napříč Ruskem. Ti si museli průjezd často tvrdě vybojovat. Ve vlaku, který se skládá celkem ze třinácti vagonů, najdete různé druhy vozů, vybavených podle jejich účelu – například vůz polní pošty, prodejnu, ubytovací vůz, filmový, obrněný s dělem a kulomety, zdravotní, ale třeba i krejčovský nebo kovářský. Táhne jej samozřejmě parní lokomotiva. Se životem legionářů vás seznámí průvodci, oblečení v legionařských uniformách.

Vlak od května až do začátku prosince projíždí a zastavuje celou naši zemi. Od 28. října do 18. listopadu pak bude k vidění na nádraží v pražských Dejvicích. JK

Nakreslila: Lucie Krajčířková

Podzimní nálada

Vítr si pobrukuje písničku podzimu, příroda připravuje svůj satník na zimu.

Únavou slzí, srdce má z deště, tma přichází brzy, spát ještě nechce.

Vzduch hodně studí, sluníčko zapadá, ze sna mě budí, podzimní nálada.

Krajina přimrazí svou tvář studenou, listopad přichází s mlhavou proměnou.

Jitka Vestfálová (Landová)

Modlitba

Pane Bože, děkujeme ti za svou vlast. Děkujeme za to, že již dlouhá léta zde můžeme žít v míru a dostatku. Prosíme, ochraňuj nás i nadále. Prosíme také za všechny, kteří svou vlast museli kvůli válce nebo hladu opustit. Amen.

Z mého venkovského dětství

Pvní část

Můj tatínek byl učitel. Bydleli jsme ve škole, otec, matka a já, jejich jediné dítě. Škola byla jedno třídní, učitel musel zvládat všech pět stupňů. Některé předměty byly společné, třeba tělocvik, kreslení a zpěv. Tatínek nám předkresloval barevnými křídami na tabuli a při zpěvu nás skvěle doprovázel hrou na housle. Jak to bylo jinak, už si nepamatuji: patrně tiché počty pro jedno oddělení a současně hlasitá mluvnice pro jiné. Během vyučovacích hodin měla některá oddělení střídavě volno. Bylo náročné sestavovat rozvrh, aby školáci mohli všechno zvládnout. Ve škole byly společně také ruční práce, kdy

jíme například z barevných sloupečků plastelíny vytvářeli postavy lidí, zvířat a věcí. Jednou týdně docházela paní učitelka na hodiny ručních prací pro dívky: učila je háčkovat a vyšívat. Jiná příležitost k „ručním pracím“ byla v přírodě: uměl jsem plést pomlásky, vyrábět pracky, luky s šípy a pišťalky z větviček, dovedli jsme práskat bičem, pískat na prsty, na misky zaludů, bzučet na stěbla trávy. Všude, v kůlnách, na dvorech i za humny byla příležitost k samostatné činnosti. Stromy byly poutavější než tělocvičné nářadí. Všude jsme si mohli hrát: na schovávanou ve stodolách, pūdách i v křovích, hrát o kuličky,

keré jsme scvrkávali do dūlku, vykrouženého do země podpatkem boty. Dívky si na panenky samy šily šatičky z klūckū, látkových odstřížků.

Vědělo se, kde sedí na vejcích slepice, většínou v připravené proutěné kukani. Někdy však snášela vejce po vejci někam tajně, aby se nevědělo, a pak bylo překvapení, když se odkudsi nāhle vyrojilo hejno pīpajících žlutých kuřátek. František Hrubin o tom napsal krásnou veršovanou příhodu „Kuřátko v obilí“. Děvčata chodila trhat pampelišky pro králiky a kopřivy pro housata. Dávaly se jim rozězané s chlebovými drobty.

Miroslav Matouš
Nakreslila: Lucie Krajčířková

Soutěž o tři knihy

Letošní rok je často označován jako rok „osmičkových“ výročí. Dokážete přiřadit ke kulatým a půlkulatým výročím správné události? Pokud ano, vyjde vám z písmenek tajenka, kterou nám se svou adresou pošlete nejpozději do poloviny listopadu na mail jana.krajcirikova@ccsh.cz, ať se můžete stát jedním ze tří vyherců knižky, jejichž jména otiskneme v prosincové Cestě.

- 1918 **Mnichovská zrada (E)**
- 1938 **Vladimír Remek ve vesmíru (I)**
- 1948 **Vznik Československé republiky (R)**
- 1953 **Únorový komunistický puč (P)**
- 1963 **Okupace Československa vojsky Varšavské smlouvy (L)**
- 1968 **Akutní nedostatek toaletního papíru v celé zemi (K)**
- 1978 **Měnová reforma (U)**
- 1988 **Rozdělení Československa na Českou a Slovenskou republiku (A)**
- 1993 **Zavedení poštovních směrovacích čísel (B)**

Nakreslila: Lucie Krajčířková

Správné řešení soutěže ze srpnového čísla: stejné jsou batohy E a G

Kráľ David 13. David mezi Pelíštejci

David už věčné Saulovo pronásledování přestalo bavit. Rozhodl se, že se svými šesti sty muži půjde k Pelíštejčům, národu, se kterým Izraelci bojovali a jehož vojska sám David již tolikrát porazil. Teď však šel za králem Akíšem a stal se jeho vazalem. Akíš mu přídělil město Siklag, kde se David se svými muži usadil a odkud organizoval výpravy proti Akíšovým nepřítelům, hlavně Amálekovcům. Nemilosrdně zabíjel všechny lidi a přivázel bohatou kořist. Akíša si myslel, že David se s Izraelci rozešel už natrvalo a zůstane mu sloužit navždy. Tak to trvalo rok a čtyři měsíce.

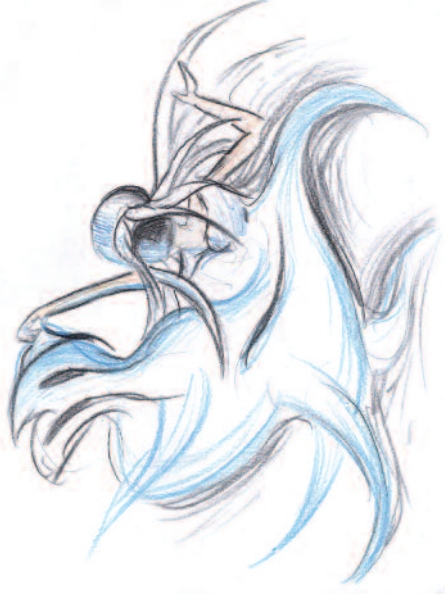
A potom přišla zkouška. Pelíštejci se totiž rozhodli znovu vytáhnout do boje proti Izraelcům. Bude David bojovat na jejich straně proti svému lidu? Když se ho na to Akíš ptal, David odpověděl vyhybavě: „Však sám poznáš, co udělám!“ Akíš mu ale důvěroval a zařadil Davida i jeho muže do svého vojska. Když se to ovšem

dozvěděli ostatní pelíštejští velitelé, protestovali pro tomu: „Vždyť je to Hebrejec, určitě nás zradí – pošli ho zpátky.“ Žádali Akíše.

Mezitím se na boj připravoval i Saul. Snažil se získat radu od Hospodina, ale Bůh mlčel. Saul, vyděšený silou nepřátel, se nakonec odhodlal k zoufalému činu.

Přestože po Samuelově smrti tvrdě ze země vyhnal všechny jasnovidce a vyvolávané duchů zemřelých, nyní v přestrojení sám vyhledal jednu takovou ženu a žádal ji, aby mu vyvolala ducha

Nakreslil: Lucie Krájčířková

proroka Samuele. Navzdory jeho převleku vyvoláčka Saula poznala a myslěla si, že ji zkouší, aby ji mohl potrestat, že porušila jeho zákaz. Král ji ujistil, že se jí nic nestane. Když však žena učinila, co žádal, nepřineslo to Saulovi žádnou úlevu – ba naopak – Samuelův duch mu oznámil, že Hospodin již dávno vzal Saulovi své požeňání a za krále Izraelců vybral Davida. Saul i jeho synové v ztřeptější bitvě zemřou a Izraelci budou na hlavu poraženi.

Co myslíte, jak to dopadne? Bude Saul opravdu zabít? A co Jónatan? Pomůže jim David nebo ne? To se dozvíme příště.

JK

Zázraky u Bibli

10. část – Proměna vody ve víno

Tento příběh najdeme pouze v Janově evangeliu, ve druhé kapitole. Je zde popsán úplně první zázrak, který Ježíš učinil. Byl se svými učedníky pozván na svatbu do Káně Galilejské. Na svatbě byla i jeho matka. Hostů bylo zřejmě hodně a dobře se bavili. V jednu chvíli však došlo víno. To byla hodně nepříjemná situace – představe si, že máte návštěvu, připravíte pohostění, ale je toho málo, za chvíli už nemáte co nabídnout. První, co vás napadne, je, že si řeknou, že jste špatný hostitel.

V příběhu je zajímavý rozhovor mezi Ježíšem a jeho matkou. Je to ona, kdo mu oznámí problém s nedostatkem vína. I když v textu nečteme, že by přímo

vyvolala prosbu, aby Ježíš

něco udělal, on to tak pochopí

a namítne: „Co to po mně žádáš, ještě

nepřišel můj čas!“ Matku tím ovšem nijak

neodradí – naopak – zavolá služebníky

a řekne jim: „Udělejte všechno, co vám

můj syn nařídí.“ Vypadá to, jako by Marie

předem věděla, že Ježíš nejen může, ale

i udělá něco zázračného – i když veřejně

tak zatím ještě nikdy neučinil.

A skutečně – Ježíš se rozhlédne a uvidí

šest kamenných nádob, určených pro židovské rituální očišťování. Do každé té nádoby se mohly vejít až tři vědra vody. Takové vědro může mít objem dobrých deset litrů, tak si spočítejte, kolik to bylo dohromady! Ježíš vyzve služebníky, aby všechny ty nádoby naplnili vodou,

a potom jim řekne, ať z nich

naberou a dají ochutnat

správci hostiny. Rázem se

totiž všechna ta voda

proměnila ve výborné

víno. Správce hostiny se

nedivil, že je to víno

(netušil totiž, co se

stalo), ale byl překvapen, že je tak dobré.

Většinou je totiž to

nejlepší víno nabízeno

na začátku hostiny, kdy

je každý pečlivě vychutnává. Později, když už

hosté chutí tolik nevnímají, může se stát, že

dostanou i víno horší. Od

Pána Ježíš však dostáváme

jenom to nejlepší!

Jak jsem již uvedla, byl to Ježíšův první

zázrak. Bylo to první znamení, které učinil

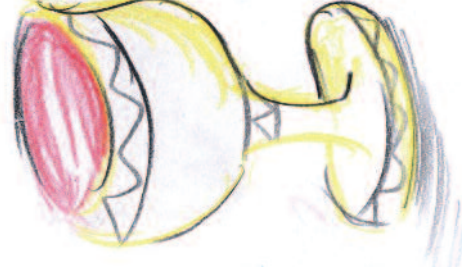
před svými učedníky, a ti v něho proto

uvěřili. Později, na konci Ježíšova pozemského působení, je také víno, tentokrát již

jako symbol jeho oběti na kříži. To si

připomínáme při každé večeři Páně.

JK

Babička Republika vzpomíná

Jó, jó, milé děti, je to k neuvěření, jak ten čas rychle utíká! Připadá mi, že je to jen pár let, co jsem se narodila, a ona je to přitom už rovná stovka! Vidím to jako dnes, jak tenkrát při mém zrození lidi jákali, jak mě měli rádi, byli hrdí na každý můj nový krok, na všechno, co jsem se naučila... Však jsem také měla v tatíčkově skvělého učitele. Bylo to krásné dětství. Ne, že bych neměla žádné problémy, ale hlavně první roky byly šťastné. Byla jsem pyšná na svou samostatnost, na to, že nemusím být součástí velké rakouské říše, kde bych se nemohla cítit svobodná.

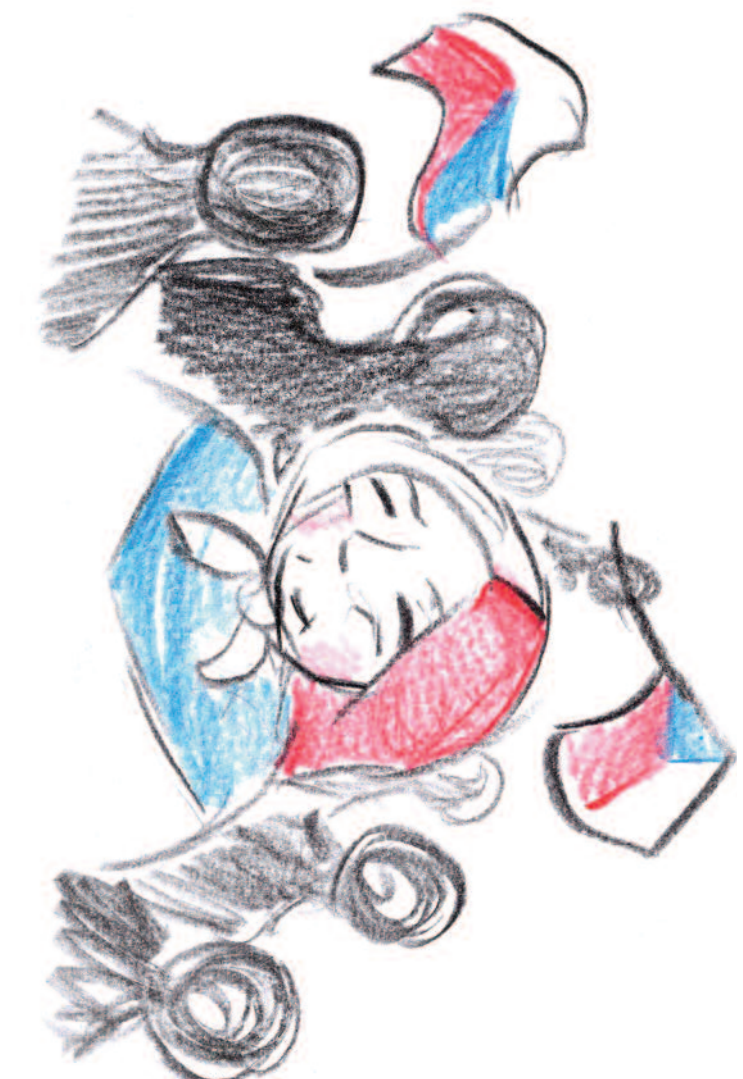
Potom však přišla hospodářská krize, politická situace se stále zhoršovala, umřel mi tatíček a začala druhá světová válka. Bylo mi tehdy hodně smutno a těžko. Cítila jsem se všemi opuštěná a zrazená. Ale nakonec jsem díky mnoha statečným lidem, kteří za mou svobodu často i položili život, dokázala vše překonat.

Těšila jsem se, že zase bude dobře, že postupně všechno opravíme a znovu vybudujeme a zase to bude jako dřív. Jenže mě začali ovládat komunisti a já znovu ztratila svou svobodu. Trvalo to skoro dvacet let, než se mi podařilo z jejich vlivu se trochu vymanit, ale pak přišly tanky a bylo to snad ještě horší než předtím. Co vám mám povídat, nebyla jsem tehdy už žádná malá holka, ale chtělo se mi prostě a jednoduše brečet. Léta plynula a vypadalo to, že si člověk

nakonec pomalu zvykne na všechno. Ale naštěstí to tak nedopadlo. Po dalších dvaceti letech lidí ztratili trpělivost a rozhodli se to změnit. Chtěli, abych byla opět svobodná. Byla to velice vzrušující a krásná doba. A představte si, že to začali studentii Svoboda byla nádherná, opojná, ale

pokus – omyl. Taký se se mnou rozešla moje blízká sestřička. Rozhodla se, že se osamostatní, a teď bydlí na Slovensku. Bylo mi to zprvu docela dost líto, ale chápu její důvody. Navíc to zas tak moc nevadí, protože se spolu i s dalšími sestrami a bratry hodně často vidáme v rámci našich setkání Evropské unie. Snažíme se co nejvíc spolupracovat a navzájem si pomáhat a z toho mám radost. Opravdu by mě mrzelo, kdyby se znovu stalo něco podobného jako za

zase celá jedna lidská generace. Pořád se něco děje, čas se tak nějak neustále zrychluje, že ani nestačím sledovat všechny ty rychlé změny. Skončilo jedno století i tisíciletí, začalo druhé a už i z něj je skoro pětina pryč. Je to dobře, že se můžeme v klidu věnovat své práci, že už tak dlouho mezi námi nejsou žádné válečné spory. Škoda jen, že místo toho, abychom své úsilí věnovali něčemu tvůrčímu a smysluplnému, někdy mám dojem, že se lidé hádají kvůli úplným hloupostem. Za to se na mě nesmíte zlobit, to víte, už jsem stará, tak mi to hašterení nedělá dobře.

taký těžká – už jsem za ta léta zapomněla, co všechno obnáší. Musela jsem se hodně učit a často to bylo metodou

mého mláďd, kdy jsem si připadala tak podvedená. Je to k nevíře, že od té doby už uplynula

Ale nemyslete si, že se už cítím na odchod do důchodu! Já tu chci ještě hodně dlouho vydržet, to si přeji! Musíte se ale o mě dobře starat. Určitě je mezi vámi spousta chytrých a zodpovědných lidí, kteří se mohou péče o mne ujmout, o tom nepochybují. Jenom bych si přála, abyste nebyli líní, neztráceli o mě zájem a tyhle zodpovědné lidi mezi sebou hledali a volili si je do čela. A vždycky je lepší, když jich bude víc najednou. Když má totiž jeden člověk příliš mnoho moci, stoupne mu to většinou do hlavy a začne dělat hlouposti. A taký víc hlav víc ví, že ano. Nenechávejte starost o mě na druhých, nestříkejte mě do domova důchodců. Uvidíte, že když o mě budete pékně pečovat, ještě vás překvapím, jak umím být mladá a čilá.

Vaše babička Republika

Nakreslila: Lucie Krájetřiková

...to Čechu Říp

„Hle, širošířný kraj se před ním rozkládal do nedozírné dálky až k modravým horám, rovný a volný. I zaradoval se praotec Čech nad utěšeným krajem a zamyslel se pak nad ním, jak tu bude jeho rodu i budoucím pokolením,“ zmiňuje Alois Jirásek ve Starých pověstech českých bájnou horu Říp. Připomeňme si u příležitosti státního svátku 28. října význam jednoho z nejznámějších symbolů českého národa i státnosti.

Říp byl nepochybně již v době prehistorické významným kultovním bodem. Zaujímá přední postavení mezi takovými místy raných národních dějin, jakými

jsou Pražský hrad, Levý Hradec, Velehrad, Vyšehrad, Budeč, Tetín či Stará Boleslav. Vděčí za to zprávě v Kosmově kronice české o příchodu slovanského obyvatelstva do zdejšího kraje mezi řeky Vltavu a Ohře a dále záznamu v kronice jeho pokračovatele tzv. Kanovníka vyšehradského o vystavění a posvěcení řípské kaple sv. Jiří v souvislosti s vítěznou bitvou Čechů proti Sasům roku 1126. Podobně vypráví o něco mladší kroniky Dalimilova a Václava Hájka z Libočan.

VZHŮRU NA HORY!

V době národního obrození vystupovali na Říp vlastenci a buditelé, aby si připomněli slavnou minulost. Byl tu například K. H. Borovský či V. Hanka. K památným místům se národ upínal ve vážných a přelomových obdobích historie. A tak se lidé sešli na Říp u národní pouti v revolučním roce 1848 a pak o dvacetiletí později. Roku 1867 velkou hořící vatrou vítali na hoře návrat českých korunovačních klenotů z Vídně do Prahy a v následujícím roce na úpatí manifestovali za české státní právo. Součástí shromáždění byl i odvoz kamene z Řípu do základů Národního divadla. Musíme také vzpomenout na velkou národní manifestaci o svatojiřské pouti v dubnu 1862, která byla cílem prvního výletu Sokola pražského a dějištěm prvního koncertního vystoupení pražského pěveckého spolku Hlahol v přírodě. Významný je i tábor lidu z listopadu 1918, na němž Podřípané vyjádřili radost nad vznikem samostatného Československa. 28. září 1928 vrchol Řípu zažil velkolepé

oslavu zahájení Svatováclavského roku a 10. výročí trvání republiky. Při této příležitosti byla do tamní rotundy sv. Jiří a Vojtěcha uložena prst' ze tří památných míst - Staré Boleslavi, Velehradu a Nitry. Na obranu ČSR se měl zaměřit tábor lidu, který byl svolán na úpatí Řípu u příležitosti 20 let trvání republiky na konec září 1938. Přišel však Mnichov a z tábora sešlo. Únor 1948 znamenal pro republiku nástup druhé totality. Až rok 1968 přinesl naději. 10. května 1968 se Říp zaplnil desítkami občanů, kteří přišli vzpomenout stého výročí památného tábora lidu. Zúčastnili se

sv. Jiří a sv. Vojtěcha. Patří mezi nejstarší dochované stavby v Česku. Slavný kostel byl postaven již zmíněného roku 1126 knížetem Soběslavem I. na místě staršího kostelíka, který byl nepochybně dřevěný. Stalo se tak na paměť vítězné bitvy u Chlumce, kde Soběslav zvítězil nad vojskem německého císaře Lothara. Prvotní zasvěcení kaple patrně patřilo sv. Vojtěchu. Nejstarší zmínka o zasvěcení sv. Jiří se objevuje až na počátku 16. století. Zdi rotundy jsou z opukových kvádrů, i kryptinu střechy tvoří kamenné desky. V interiéru kostelíka najdeme mj. ikonu

také představitelé státu – mj. Ludvík Svoboda a Alexander Dubček. Veškerá symbolika byla česká a československá, což bylo oproti předchozímu dvacetiletí nebyvalé. Obyvatelé mohli zase spatřit kroje sokolů, skautů, uniformy čsl. legionářů a vyobrazení prezidentů T. G. Masaryka a Edvarda Beneše.

JEŠTĚ K TÁBOROVÉMU HNUTÍ

Nejgrandióznějším ze všech řípských táborů ale zůstal první tábor z května roku 1868 s dvacetitísícovou účastí. Právě zde začala zmíněná série shromáždění, kterým se tehdy, z iniciativy historika J. Golla, začalo říkat „tábory lidu“. Následovaly tábory na pražském Střeleckém ostrově, Bezdězu, Blaníku, na Lipské hoře u Lipan, Orebu a jinde. V roce 1868 se na těchto akcích sešlo přes 300 000 osob.

HUSITĚ A ŘÍP

Táborové hnutí mělo svého dávného předchůdce – církevní poutě i dávné husitské poutě na hory, spjaté převážně s chiliastickými očekáváními. S Řípem je spojena lidová pověst o M. Janu Husovi. Hus prý na Říp kázal a jeho hlas zněl tak silně, že ho bylo slyšet až na vrchu Sovici daleko za řekou Labem. 6. července 1945 byl v souvislosti s oslavou Husovy památky uspořádán tábor, na němž se zároveň slavilo ukončení druhé světové války.

ROTUNDA SV. JIŘÍ A SV. VOJTĚCHA

Stejně jako je již zdáli rozpoznatelná typická silueta hory, vrchol si automaticky vizuálně spojujeme s románskou rotundou

sv. Jiří, dar ruské pravoslavné církve, a ne-tradičně pojatou sochu Dobrého Pastýře a ukřižovaného Krista od prof. Stanislava Hanzíka (autor mj. kašny a lvů u Karolina, skulptury Matky Terezy, kardinála Berana u Arcibiskupského semináře, Karla Hašlera na Starých zámeckých schodech aj.).

CO MÁ SPOLEČNÉHO S ŘEPOU

Jméno Říp je původu keltského a znamená horu. Vychází z keltského výrazu pro „žebro“ tj. žebro země. Možná se vám vybaví i angl. slovíčko reef – skalnatý výčnělek, útes. Řepa se začala v úrodné rovině pěstovat mnohem později, a tak název s rostlinou ani jejím tvarem nesouvisí.

DOMINANTA KRAJE

Hora dosahuje 459 metrů nadmořské výšky a je viditelná až z Doupovských a Lužických hor i z Krkonoš. Vznikla sopečnou činností v třetihorách. Les na Řípě je vysázený lidskou rukou, ještě v 18. stol. byl Říp bezlesý – teplé čedičové skály se zde střídaly s travnatými stráněmi. Říp je zajímavý také svým čedičem s příměsí olivínu a železné rudy, což způsobuje silné magnetické anomálie.

CO MOHAMEDU MEKKA...

Dnes překvapivě aktuální nápis „Co Mohamedu Mekka, to Čechu Říp“ na turistické chatě v sousedství rotundy již více než sto let nabádá k návštěvě jednoho z duchovních a národních úběžníků Česka. Z vrcholku Řípu se jen těžko nezaradovat nad vůkolním krajem jako kdysi bájný praotec Čech. Vybral si požehnanou zemi. **VD**

Pozapomenuté výročí 14. 10. 1918

Ve 29. čísle ČZ vyšel poutavý medailonek z pera Z. Kovalčíka ke 100. výročí události v jihočeských Vodňanech vztahujících se ke vzniku našeho samostatného státu. Příběh měl své duchovní a politické pokračování, které bych rád připomněl.

Na počátku září 1918 obnovil svou činnost český Národní výbor, sdružení pěti politických stran, jehož úkolem bylo zajištění politických a hospodářských podmínek v zemích Koruny české k úspěšnému vzniku samostatného státu. Členy výboru byly rovněž levicové strany sociálních demokratů a národních socialistů. Tyto strany vytvořily v září svůj koordinační orgán pod názvem Socialistická rada, který měl dobře zorganizovanou síť důvěrníků a organizátorů ve významnějších městech a sídlištích Českých zemí. Ač Rada pracovala v souladu s instrukcemi Národního výboru, vzájemná koordinace poněkud pokulhávala. Ve své agendě se zaměřovala Rada hlavně na sociální aspekty trpících obyvatel. A ty byly hrozné. Nedostatek potravin, hlad, epidemie španělské chřipky, zesílená podvýživou a nedostatečnou hygienou, hrozba konfiskace potravinových zásob, paliva a ošacení rakouským erárem a jejich odvozu na hroučící se fronty či do Vídně, kde řádil hlad. Průmyslová výroba selhávala, závody ztratily exportní trhy a jejich nucená válečná výroba byla hrazena bezcennými erárními úpisy... Národní výbor tedy rozhodl vyhlásit generální stávkou obyvatel na pondělí 14. 10. 1918. O její zorganizování požádal Socialistickou radu s instrukcemi zabránit odvozu potravin a stávku vyvrcholil vyhlášením státní samostatnosti. Národní výbor státní formu nezávislosti blíže nespecifikoval. Rada se za pomoci svých důvěrníků zhostila úkolu úspěšně

a již 4 dny před plánovaným datem řečníci připravili své plamenné projevy a angažovali organizační pomoc.

Jenže ouha! V Praze se vše prošvihlo; místopředseda tedy povolal do města vojenské jednotky maďarské a německé spolu s dělostřelectvem, jakož i elitní rakouské četnictvo na zjednání pondělního klidu. Národní výbor tudíž na poslední chvíli rozhodl, že se stávka ani vyhlášení samostatnosti zatím konat nebude. Důvěrníky Socialistické rady ve městech ovšem někdo informovat zapomněl. A tak v řadě měst se stávka uskutečnila, mnohde i vyhlášením samostatnosti dle místních představ i fantazie...

Přenesme se konečně do Vodňan a události tehdy následujících. V sobotní předvečer vybudovali mladí posluchači městské hudební školy pod vedením Josefa Píchy, který byl jejím ředitelem, na náměstí prozatímní podium; na ně umístili harmonium a další hudební nástroje. Zazněly zde vlastenecké písně, chorály hutsitské a plamenné projevy řečníků k ukončení války, zakončené českou hymnou. Místní (české) četnictvo se jaksí předem vytratilo... Posléze z iniciativy studentů rozezněly se zvony na děkanském chrámu a orlíčky rakouského mocnářství se ocitaly na zemi... Druhý den v chrámu děkanském se ujali služeb Božích mladí kaplani Zadák a Čerovský, kteří (na rozdíl od katechetů Fencla) později sloužili jako duchovní ČČS v různých jihočeských náboženských obcích. Ti onoho nedělního

rána sloužili slavné Te Deum – hymnus Tebe, Bože, chválíme – na ukončení války a ke slavnému pondělnímu dnu radostného očekávání. Pícha, jenž byl zároveň regenschori chrámu, doprovázel mši zpívanou česky a ve vlastní hudební úpravě. Purkmistr, český vlastenec a národní buditel, spolu s radou konšelskou zaštilil tuto převratnou českou mši autoritou svou a města, hlavně ale skutečností, že chrám byl pod patronátem a městem financován, takže i vnitřní činnost, třeba církevní hierarchii těžko přijatelná, stala se neprůstřelnou. Pondělního rána sešlo se na náměstí mohutné shromáždění demonstrantů proti obilním, uhelným a potravinovým rekvizicím a řečníci se zároveň vyslovovali za samostatné české země nezávislé na habsburském rodu. Četníci, později vyzvaní k vyšetřování události, zadrželi několik studentů, pro „noční hluk způsobený narušením práva městského ponocného na vyhlášení poplachu“. Na příkaz purkmistrův je po několika hodinách opět propustili.

V dalších jihočeských městech došlo v důsledku selhavších komunikací k ještě dramatičtější předčasným proklamacím nezávislosti, zvláště ve Strakonici, Štěkni, Protivíně a zejména v Písku. Zde vyhlásil redaktor místních novin po mohutné demonstraci státní nezávislost a hejtmanský úřad byl poté zdemolován. Pražský místopředseda po velikých personálních obtížích sestavil komisi k vyšetření události (byl to jeho poslední správní akt). Poté sám urychleně pro jistotu odejel do Vídně. Komise váhavě doporučila zajistit zatím redaktora v okresní věznici. Za 14 dní jej pak jásající davy osvobodily a jako hrdinu na ramenou donesly na písecké náměstí, kde mohl podruhé a definitivně vyhlásit v Písku samostatnou republiku.

Slavomír Pícha

K a r e l Č a p e k :

Vím sice, že 28. říjen roku osmnáct je už dávno svatořečen, ale jen jako svátek státní; oslavujeme v něm svůj národní a politický převrat, ale nikoliv onen podivuhodný den sám, ačkoliv by si toho zasloužil. Byl to den z několika příčin zvláštní a téměř nadpřirozený; můžeme se při dobré paměti dovolat několika notářsky ověřitelných znamení a divů, které dokazují jeho svatost nebo přinejmenším blahoslavenství.

Především k faktu svatosti náleží jistá jemná a zářivá krása. Onen den z roku osmnáct se vynořil z podzimních mlh v čistotě a jasů skoro přísném; ještě než došla zpráva o kapitulaci Rakouska, položila se světelná glorie na pozdně říjnový den, roztrhla závoj mlhy a ozlatila zemi utrápenou lety války.

Avšak byla znamení mocnější. Ještě den předtím jsme počítali v novinách smutné kolony úmrtních oznámení; tehdy právě vrcholila hekatomba španělské chřipky. Každý třetí člověk ležel s chřipkou a ti ostatní se taktak drželi na nohou, čekajíce, kdy je to položí. Dvacátého osmého října nadešel konec epidemie, jako by utál. V novinách už jen několik úmrtních oznámení, jako když po dešti ještě kape, a konec; nastalo zázračné a hromadné uzdravení. Snad se lidi pozdravili z radosti nebo proto, že místo stonání se vyhrnuli do vyzlacených ulic; nebo nebylo pokdy myslet na nemocné a zesnulé; ale ať je tomu jakkoliv, doporučujeme příštím kronikářům, aby si v novinách z roku osmnáct našli křivku chřipkové epidemie před zázračným dnem 28. října a po něm.

Náboženské nebo státní symboly?

V příbramském sboru Mistra Jakoubka ze Stříbra nalezneme řadu symbolů, které nám na první pohled mohou připadat nepatřičné, neboť si je více spojujeme se svrchovaností státu nežli s Božím královstvím. Nejsem zastáncem přeplácáných sborových interiérů. Vždyť k naší tradici patří neoslňující liturgický prostor. Umělecké dotváření bohoslužebných sálů se má posouvat k charakteru umění v lidské svobodě přesvědčivého, „dotýkajícího se srdce“. Má navozovat pocit blízkosti, jednoty a znovuzrození Božího lidu v otevřenosti Ježíše Krista. Může tedy například socha či busta T. G. Masaryka dotvářet a umocňovat prožitek ze společenství s Ježíšem Kristem při liturgii a svátostech? Záleží, co si pod ní či za ní představíme.

Pojďme ale nejprve na začátek díla. Příbramská náboženská obec naší církve si každoročně koncem října připomíná dvě výročí. Dne 25. října děkují věřící za obětavost a sílu víry generace stavitelů sboru, v němž v r. 1936 byly po slavnostním otevření poprvé konány bohoslužby. Datum otevření sboru nebylo vybráno náhodou. Rada starších v čele s farářem Františkem Kalousem ho směřovala k výročí založení Československa.

Z četných projevů 25. října 1936 promluvil česky a německy zástupce města Stříbra dr. K. Kostial, neboť právě z převážně německého Stříbra pocházel jeden ze tří základních kamenů otvíraného sboru. V politicky a nacionálně vypjaté době prokázal K. Kostial nebývalou míru solidarity a otevřenosti, když mimo jiné řekl: „Vás zde, v srdci Čech, i nás na samých hranicích, váže a poutá jedna společná myšlenka a síla. Vy i my stavíme vysoko význam myšlenkové a mravní revoluce Mistra Jana Husa, jehož věrným žákem a následovníkem byl Mistr

Jakoubek. Jsme si jasně vědomi toho, že v této krásné, nám všem společné a drahé vlasti, se narodil muž, který tak neohroženě vrhl pochodň pravdy a stal se tím jedním z hlavních průkopníků moderního světa. Tuto pochodň nesli pak dále jeho žáci a následovníci, mezi něž náleží i Mistr Jakoubek... Přeji vám ze srdce, aby z tohoto krásného chrámu, zbudovaného tolikou láskou a tak krásnou snahou, proudilo světlo pravdy, svornosti a mravního povznesení do celého vašeho krásného kraje, aby zapálilo oheň pravdy a krásy i v chladu a lhostejnosti dnešních srdcí a stalo se pochodní na společné cestě nás všech ke společné metě, kde hoří zlatá slova: „Pravda vítězí“.

Zástupce města Stříbra jakoby předznamenal duchovní rozpoložení příbramských věřících o tři roky později. Dne 5. března 1939, tedy jen několik dnů před nacistickou okupací zbytku českých zemí, byla ve sboru M. Jakoubka ze Stříbra konána bohoslužba na počest narozenin prezidenta T.

G. Masaryka. Při té příležitosti se uskutečnilo odhalení dvou pásových reliéfů z dílny žáka profesora J. V. Myslbeka, akademického sochaře a malíře Václava Antoše. Historická témata reliéfů – Pláč exulantů po Bílé hoře s J. A. Komenským a boj legionářů za svobodu s T. G. Masarykem – korespondovala s duchovními a historickými kořeny, z nichž ČČSH vyrůstala. Sbor se tak měl věřícím stát nejen duchovním útočištěm, ale i útočištěm svobody, o čemž svědčí i barevná okna s kalichem a křížem na Bibli opatřená nápisy „Pokoj Vám“ a „Pravda vítězí“, která byla v listopadu 1939 zasazena do stěn kolumbária. Ve sboru umělecká díla přečkala nacistickou i komunistickou diktaturu. Zrekvírování a roztažení v německých pecích nebyly ovšem ušetřeny zvony pojmenované po T. G. Masarykovi (290 kg) a J. Husovi (190 kg).

V r. 1938 daroval akademický sochař Václav Šára náboženské obci ještě jedno dílo, sádrový model prezidentů T. G. Masaryka a E. Beneše. Dnes jsem si ho byl na sborovém kůru vyfotografovat, z čehož je patrné, že i tato práce ve sboru přečkala chmurné etapy dvacátého století. Zato odhalení originálního sousoší ve Štětí zhatily v r. 1938 mnichovské události, v r. 1948 komunistický převrat, a konečně po r. 1968 okupace vojsk Varšavské smlouvy. Trvale odhaleno mohlo být až při příležitosti 140. výročí narození T. G. Masaryka v březnu 1990.

A malá douška závěrem. T. G. Masaryk byl nepochybně velký státník. Ale o nic méně byl „Ježíšovec“. „Moje víra,“ napsal v Hovorech s K. Čapkem: „ježišství, láska k bližnímu, láska účinná, reverence před Bohem. Náboženství je nadějností, překonává strach, zejména také strach ze smrti; pudí ustavičně do výše, výš a výš, živí touhu po poznání a moudrosti, je neobjácné.“

Martin Jindra

S v a t o ř e č e n í 2 8 . ř í j n a

Ale zbývá ještě znamení nejpodivnější. Právě před několika týdny jsme se v mnoha novinách dočítali, že ulice většího města je vznětlivá; že jejího horečného vzrušení zpravidla zneužijí takzvané neodpovědné živly, kterým jde jen o jejich vlastní víceméně nekalé účely, jako je rušení pořádku a podobně.

Nuže, nejtajemnější úkaz 28. října byl ve světle těchto zkušeností ten, že nebylo neodpovědných živlů. Celá Praha a všechna ostatní česká města byla na nohou; všichni jsme cítili nesmírně česky a slovansky, ale tlakem našeho nadšení nepraskla ani jedna okenní tabulka. Děly se zázraky: nebylo vytlučeno německé divadlo, policie nezakročovala brutálně proti vlasteneckým demonstrantům, nezařinčelo sklo ani v jedině židovské kavárně.

Myslím, že dnes by si nikdo, žádný z „mužů 28. října“, netroufal provést onen revoluční den tak hladce a bezvzadně. Čtu-li ještě teď, že v září letošního roku „promluvila česká a slovanská Praha“ a „projevilo se národní uvědomění našeho lidu“, nemohu se zbavit této vzpomínky. Myslím, že česká a slovanská Praha promluvila daleko hlouběji dne 28. října roku osmnáctého.

Mám za to, že tehdy se také projevilo národní uvědomění našeho lidu způsobem nepochybným. Ale vypadalo to docela, docela jinak než ta letošní fazóna. Je-li ta letošní ulice přirozená a nestalo-li se s ní něco divného a abnormálního, pak prosím je ulice z onoho 28. října úkazem tajemným a nadpřirozeným a zaslouží si dvojnásobné úcty - zvláště letos.

Lidové noviny 28. 10. 1930

Sto let našeho novodobého státu

Část III, OBRANA SVOBODY...

O své vzpomínky a zamyšlení nad prožitou minulostí se s námi v rozhovoru dělí prof. Zdeněk Kučera, emeritní děkan Husitské teologické fakulty UK. V předchozích částech rozhovoru mluvil o svém dětství nebo o historii vlastního rodu. V tomto závěrečném dílu s ním Martin Soldát rozmlouvá mj. o tom, jak rodina Kučerových pomáhala potřebným, ale i o tom, za jakých okolností opustila Bratislavu a přišla do Prahy.

... FILANTROPIE PŘEDKŮ ...

Nemohu se nezeptat, jestli váš úspěšný dědeček se nestal těžkým filantropem?

Přispíval na chudé. Byla to rodinná tradice, že se přispívalo, vždyť to byla vnitřní povinnost každého, kdo měl více peněz.

Dříve lidé museli přispívat desátok.

U nás v Bratislavě jsme měli „svého“ žebráka, který k nám pravidelně jednou týdně přišel, zazvonil, měl svou žebráckou lžici, svůj žebrácký hrneček. Dostal oběd se vším všudy. To, co jsme jedli, dostal i on. Seděl na prahu dveří do bytu, k jídlu dostal dvacet či pětadvacet haléřů. V tomto ohledu byla filantropie povinnost. Maminka jako zemská důvěrnice Strany národně socialistické jednou týdně u nás v bytě přijímala lidi, kteří potřebovali intervence. Ve velké předsíni byly židle, kde seděli petenti a maminka s nimi jednala. Šlo především o oblast školství nebo spravedlnosti. Bylo zcela běžné přispívat na všechny dobročinné akce.

Člověka může překvapit, že k vám chodil žebrák neustále. Měl snahu se ze své nouze dostat?

To nešlo. Byl to válečný invalida, měl malý invalidní důchod. Bylo běžné, že rodiny měly „vlastní“ žebráky.

Nyní mi přišla na mysl část příběhu Karla Poláčka. Bylo nás pět. Jeden z kamarádů Petra Bajzy měl otce válečného invalidu.

Příbramské děti s katechetou J. Vítkem a prezidentem Masarykem v roce 1933 v Lánech. Viz článek M. Jindry na předchozí straně.

Ovšem ti byli často charakterističtí tím, že holdovali alkoholu a dobrotu lidí, kteří jim přispívali, zneužívali.

Shodou okolností film byl natočen v Kouřimi a vystihoval skutečnost. Žebráci často provázely hudební výstupy. S houslemi, harmonikou a trubkou. Tehdy byla populární píseň „Pošlete mi šesták zabalený v papíře“. Bylo v kompetenci služky vzít dvacetník, který pro tyto věci byl připraven, zabalit jej do papíru, hodit a oni na ni mávali. Byl v tom kus hry, ale též kus upřímného soucítu. Myslím si, že společnost dovedla uchovat lidské hodnoty. Týkalo se to i dětských her. V domě, kde jsme bydleli, jsme se jako děti mezi sebou stýkali. Měly jsme tam svůj písek, pomáhaly si. Musím dodat, že v domě bydlela řada Čechů. Například univerzitní profesor Pražák, pozdější předseda České národní rady. Právě tak profesor Vážný, též český filolog, bydlel v našem domě. Ze Slováků připomenu docenta Dreischucha, významného rentgenologa. Musím říci, že solidarita rodinná, dětská i mezilidská byla skutečně na výši.

Když se hovoří o Československu - zmínil jste, že bez Čechů by nevznikla Komenského univerzita. To je na národní úrovni. Lidé si byli schopni pomáhat. Ostatně rodiny byly tehdy velké, ne jako dnes. Člověk je odkázán na sebe, ale dříve dominovala rodina.

U nás několik let bydlela nejmladší mamčinina sestra se svou maminkou. Též u nás bydlel dědeček, mamčinin tatínek, který se zotavoval z těžké nemoci. Rodinná soudržnost byla naprostým základem.

VZTAH K NÁRODU ...

Ještě bych rád zmínil pár slov ke státu. Jako děti legionářů jsme byli vychováni k ideji československého státu a s rodiči jsme se účastnili veřejného života. Když byl na Slovensku na návštěvě Masaryk, maminka vzala bratra do Reduty, kde pan prezident přednášel. Dlouho tam však nemohla zůstat, protože bratr volal: „Ať žije tatíček Masaryk!“ Když později pan prezident Beneš navštívil Bratislavu, stál jsem jako skaut čestnou stráž právě tak, jako

když Československo navštívil rumunský král Karol a jeho syn Michal. Rád bych ještě dodal, že my jako legionářské děti jsme byli vychováni k obraně vlasti. S tatínkem jsme chodili do vojenského zátiší, kde jsme stříleli z vojenských flobertek. Bylo to vleže, jelikož pušku jsme nebyli schopni udržet, a stříleli jsme do terčů. Pokud jde o vojenskou pušku vzor Mauser, seděli jsme na takovém verpánku a pomocí madel jsme pušku nařizovali a poté stačilo pouze zmáčknout kohoutek...

... a zasáhnout cíl.

Právě tak jsme byli vycvičeni jako děti v protiletcecké obraně, rozlišování plynů, jelikož ohrožení bylo docela běžné. Museli jsme se naučit nasazovat masku, čistit ji.

... ROK 1938 A NÁSLEDNĚ ...

Například jsem všechny své úspory dal na Fond obrany státu. Když v r. 1938 byla vy-

hlášena mobilizace, ženy z mamčininy strany si pro nás přijely a zavezly nás na střední Slovensko, kde jsme u nich chodili do školy. Solidarita byla skutečně totální. Dodnes si pamatuji, jak jsme vlakem Modrý šíp v noci odjížděli. Vlak byl přetížen, všichni z Bratislavy utíkali. Jako děti jsme spali v místech, kam se normálně pokládají zavazadla. Uložili nás tam a spali jsme.

Trochu mi to připomíná scény, jako když byli Židé odvázeni do koncentračních táborů.

Dá se to přežít s pomocí Boží a dobrých lidí. Dne 14. března roku 1939 byla vyhlášena Slovenská republika. Museli jsme se jako legionářská rodina ve velmi krátké době přestěhovat do Čech. Prchali jsme skutečně se dvěma kufry. Víím, co to znamená být psancem. V Praze nás přijal strýc, tatínkův bratr, francouzský

kožešník. Měsíc jsme u něj bydleli, až se uvolnil byt, kam jsme se mohli nastěhovat. Všechn majetek pochopitelně zůstal na Slovensku a byt s kauce tam propadl. Měli jsme i velkou chatu s pozemkem, to vše zůstalo na Slovensku. Maminka jako slovenská učitelka po dobu války nedostávala žádnou penzi. Všechny pojistky a úspory propadly a žili jsme pouze z jednoho platu.

Všechno snažení bylo pryč.

Byla to finanční a sociální degradace. Musím říci, že nikdy u nás nevznikl pocit msty vůči Slovákům. Tatínek se na Slovensko už nikdy nevrátil. Dnes Slovensko navštěvujeme, máme tam přátele. Kdykoliv se ocitám blízko Kút, blízko Bratislavy, cítím jiné slunce, jelikož to bylo slunce našeho dětství, rodiny i naší Republiky československé.

Královéhradecká diecéze Církve československé husitské a
Náboženská obec CČSH v Hradci Králové

vás srdečně zvou na den

VÝROČÍ REPUBLIKY

CÍRKEV ČESKOSLOVENSKÁ HUSITSKÁ A
ČESKÁ REPUBLIKA – SPOLEČNÉ STOLETÍ TRADICE

28. října 2018 – 100 LET REPUBLIKY

9.00 SLAVNOSTNÍ BOHOSLUŽBY – rozhlasový přenos

**10.30 ZALOŽENÍ ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY, ANEB
Z DENÍKU PRADĚDEČKA – Divadlo jednoho herce**

**12.30 T. G. MASARYK, FILOSOF, KTERÝ ZALOŽIL STÁT –
přednáší PhDr. Roman Pazderský
zahájení výstavy Rok 1918 osmnáctiletýma očima**

**13.15 Boží ZOO, svou novou sbírku básní
uvede Václav Žďárský**

14.00 koncert JITKA ŠURANSKÁ & PETR UVIRA

**15.30 na závěr v rámci projektu STALETÉ KOŘENY vysadíme
LÍPU STOLETÍ**

Pro děti budou připraveny:

9–14.00 kreativní dílny, hry, biblická škola

12.30 pohádka O třech prasátkách – Erika Oubrechtová

Partnerem projektu je KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ a MĚSTO HRADEC KRÁLOVÉ. Podpořeno z Fondu rozvoje KH diecéze CČSH, www.ccsnhk.cz

12. ročník ekumenického setkání lidí dobré vůle v rámci oslav 100. výročí vzniku Československé republiky

MODLITBA ZA DOMOV 28/10 2018

Kostel Československé
církve evangelické
v Praze na Vinohradech
Korunní 60 / Praha 2

Odkud přicházíš a kam jdeš?

„Já jsem ta cesta, pravda i život“ (Jan 14, 6)

15.00—16.30

KONCERT V KOMPONOVANÉM POŘADU SE ZAJÍMAVÝMI HOSTY

účinkují

PAVEL ŠPORCL (housle)

JANA ŠREJMA KAČÍRKOVÁ (soprán)

PETR ŠPORCL (violoncello)

JAROMÍR KLEPÁČ (klavír)

V přímém přenosu České televize moderují Martina Kociánová a Bronislav Matulík

Vstup volný • Společenské oblečení • Vstup do kostela bude umožněn pouze do 14.45

www.modlitbazadomov.cz

Děkujeme České televizi za realizaci přímého přenosu a Farnost sboru Československé církve evangelické v Praze na Vinohradech za spolupráci.

Ekumenická mládežní síť ČR / Donátů 5 / 101 00 Praha 10 / +420 273 742 336 / e-mail: kakum@mlademla.cz

organizuje

Ekumenická rada
církví v ČR

hlavní sponzorská partnerka

partner

